

RAZMISLI:

1. Hoćeš li se i ti pridružiti čuvarima orlova i supova?

---

2. Koje bi još životinje i biljke, po tvome mišljenju, trebalo zaštititi u našoj domovini? Kako?

Bjeloglavi sup

Najveće ptice našega neba, bjeloglavi supovi koji viju gnijezda na Cresu i drugim kvarnerskim otocima te su živi simboli smrti i vječnoga života, biju tešku bitku za opstanak ...

Bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*) jedna je od najvećih ptica koje lete, raspon krila 2,40-2,80 m. Dug (visok) je oko 110 cm (obično 106 – 113 cm), a može doseći težinu i do 15 kg. Hrani se isključivo uginulim životinjama, najčešće krupnim sisavcima, i nikada ne napada živi plijen.

Dugoživuća je vrsta i neki su supovi doživjeli i do 60 godina. Ženka snese godišnje jedno jaje, nekad već u prosincu, na kojem se zatim redovito tijekom gotovo dva mjeseca izmjenjuju oba roditelja. Po izvaljivanju mlado raste u gnijezdu oko 4 mjeseca,

prije nego se otisne u samostalnu potragu za hranom. Leti brzinom i do 120 km/h, iako prilikom potrage za hranom obično jedri, bez mahanja krilima, brzinom od 40-ak km/h.

Bjeloglavi sup je rasprostranjen u sjevernoj Africi, južnoj i jugoistočnoj Europi, jugozapadnoj Aziji, Arabiji, sjeverozapadnom Pakistanu i centralnoj Aziji od Taikistana do Altaja.

Nakon sto je početkom 20. stoljeća areal populacije bjeloglavih supova zahvaćao cijelu Hrvatsku i BiH, danas postoji tek 70-80 parova supova: na Cresu (55-60 parova), Prviću (12-15) i Krku (1-3). Kad sazru mladi supovi kreću na petogodišnji let čak do sjevera Europe i do daleke Afrike.

Bjeloglavi supovi najveće su ptice našega neba, dugi oko 110 cm, s rasponom krila 2,40-2,80 m.

USVOJITE SUPA Pridonesite i vi zaštiti i očuvanju bjeloglavih supova, usvojite bjeloglavog supa:

Svaki pojedinac za 200, a pravna osoba za 2000 kuna može na godinu dana "posvojiti" jednog bjeloglavog supa s otoka Cresu. To je od nedavno moguće kroz program cjelovite zaštite bjeloglavih supova na Cresu koji traje od 1981., a danas ga provodi nevladina ekološka udruga Eko-centar Caput Insulae-Beli. Nakon što uplate novac "posvojitelji" dobivaju certifikat o posvajanju, fotografiju svog "posvojčeta" i info o supovima. Oko stotinjak parova bjeloglavih supova u Hrvatskoj obitava još jedino na otoku Cresu, gdje im je i najveća kolonija te na otočiću Prviću pokraj Krka i Plavniku između Krka i Cresu. www.caput-insulae.com

Čuvar supova

Marko je već nekoliko puta mijenjao zanimanja. Najprije je htio biti teta u vrtiću koju svi vole, onda je žarko želio biti policajac kojega se svi zločesti boje, pa je htio biti moreplovac poput susjeda Rajka, Lucijina tate koji je već oplovio čitav svijet i još uvijek putuje. No nakon zadnjih praznika ne priča ni o čem drugom već o pticama s otoka Cresa, bjeloglavim prekrasnim supovima.

Jer, eto, ljudi su našli vremena da čuvaju novac i banke, zlato i kamenje kojemu se ionako ništa ne može dogoditi, a nitko ne čuva te divne bjeloglave ptice koje mogu poletjeti u visinu kao malo koja ptica na svijetu.

-Kako bi ti, Marko, čuvao supove kad se oni gnijezde visoko na liticama, a kad odrastu, odlete čak u Kolorado, da vježbaju letenje i da se igraju. Osim toga, oni imaju kljunove oštre poput kliješta i mogli bi te ozlijediti.

-Ne, to nikako, jer oni nikad ne napadaju čovjeka. Zapravo ne čine nikome ništa našao, jedu samo ono što više nikome ne

treba i tako čiste okolinu. Supovi su nježni i dobri roditelji, dobri susjedi i vjerni prijatelji. Kad jedan nađe hranu, ne sprema je za sebe u škrinju, poput nas ljudi, nego je podijeli s drugim supovima. Glasno ih zove da dođu čim nešto jestivo nađe.

-Svakako bi bilo dobro čuvati mlade, ali njima nitko ništa ne može, oni su od svih ptica najjači.

-Od ljudi ih treba čuvati, od onih nemarnih i lakomislenih koji jure na svojim bučnim plovilima i plaše mlade supove dok su još na liticama i ne mogu letjeti. I od lovaca koji ih ubijaju da im mrtvi budu dokaz o njihovoj nepotrebnoj vještini.

-Ali čini mi se da tu nema pomoći, kod nas ionako više nema orlova. Ja nisam nikad ni jednog vidio nad Zagrebom.

-Ako svakome koga poznamo kažemo da ne plaši i ne ubija ptice, stvorit ćemo krug

Ljudi koji to neće činiti. Kamo god dođemo, možda nagovorimo još nekoga dječaka da stvori takav krug, a kad se ti krugovi prošire, istisnut će one koji ubijaju ptice. Tako ćemo svi postati čuvari orlova, supova i drugih ptica, a ipak raditi i druge poslove, koje već odaberemo.

-Možda bismo mogli uključiti i djevojčice?

-To nam nitko ne brani.

Pridružuje se i jedna baka koja je davno bila djevojčica.

Marija Drobnjak Posavec

Danas u svijetu je ugroženo 16.000 vrsta živih bića.

Četvrtina crnogoričnog drveća, svaki četvrti vodozemac i svaka osma ptica na zemlji su ugroženi.

Danas u Hrvatskoj postoji tek 70-80 parova supova.

Bjeloglavi sup je posebno zaštićena vrsta prema Zakonu o zaštiti prirode, a njegovo ubijanje, otimanje jaja ili mladih i uznemiravanje gnijezda, krivično je djelo i kažnjava se novčanom kaznom u iznosu i do 40.000 kn. Zabranjeno je čak i posjedovanje preparirane ptice.

